



Sphaeropteris cooperi



Foto: Ed Stikvoort (free nature images)

Nomenclatuur/Etymologie

De geslachtsnaam *Sphaeropteris* is afgeleid van het Grieks: σφαῖρα (*sphaira*), wat "bol" of "sfeer" betekent, en πτερίς (*pteris*), wat "varen" betekent. Dit verwijst naar de bolvormige of sferische groep van sporangiën (sporendoosjes) die kenmerkend zijn voor dit geslacht. De soortnaam *cooperi* is een eerbetoon aan een persoon met de achternaam Cooper, mogelijk Sir Daniel Cooper, een 19e-eeuwse politicus en verzamelaar uit New South Wales, Australië, hoewel de exacte persoon niet altijd eenduidig is vastgesteld. De plant werd oorspronkelijk beschreven als *Alsophila cooperi*.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

Sphaeropteris cooperi is een boomvaren en behoort tot de divisie *Tracheophyta* (Vaatplanten). Het is een lid van de orde *Cyatheales* en de familie *Cyatheaceae*. De plant onderging recentelijk een taxonomische herziening, waardoor de naam *Cyathea cooperi* een synoniem is geworden. De taxonomische indeling is als volgt:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Klasse: Polypodiopsida
- Orde: Cyatheaales
- Familie: Cyatheaceae
- Geslacht: Sphaeropteris
- Soort: *cooperi*

Synoniemen

De meest bekende en nog steeds veelgebruikte synoniemen zijn de namen waaronder de plant voorheen werd ingedeeld, met name in het geslacht *Cyathea* en *Alsophila*. Algemene Engelse namen zijn *Lacy Tree Fern*, *Scaly Tree Fern* en *Cooper's Tree Fern*. De belangrijkste botanische synoniemen zijn:

- *Cyathea cooperi* (F.Muell.) Domin
- *Alsophila cooperi* F. Muell.
- *Alsophila australis* var. *cooperi* (Hook. ex F.Muell.) Domin

Variëteiten en Cultivars

Sphaeropteris cooperi is een van de meest gekweekte boomvarens en is populair als sierplant. Ondanks zijn populariteit zijn er *weinig* formeel geregistreerde variëteiten (*varietas*) of cultivars (*cultivars*) van deze soort die op grote schaal in de handel zijn, hoewel hij vaak wordt verhandeld onder de verouderde naam *Cyathea cooperi*. Een specifieke, maar niet algemeen verkrijgbare, cultivar is:

- *Sphaeropteris cooperi* 'Brentwood': Een cultivar die wordt genoemd vanwege zijn vermogen om meer zon te verdragen, met een snellere groei en grote, donkergroene bladen.

Familie

De plant behoort tot de *Cyatheaceae*, de boomvarenfamilie.

Hoogte

Als boomvaren ontwikkelt de plant een stam en kan hij een aanzienlijke hoogte bereiken van *4 tot 6 meter* (13 tot 20 voet) of meer. De maximale gerapporteerde hoogte kan oplopen tot 15 meter, maar in de meeste tuinen blijft hij lager.

Bloemkleur

Sphaeropteris cooperi is een varen en behoort tot de niet-bloeiende planten (*Polypodiophyta*). Het *produceert geen bloemen* (*non-flowering*). De voortplanting vindt plaats door middel van sporen.



Bladkleur

De bladeren, of *fronden*, zijn groot en diep ingesneden, met een delicate, *kantachtige* uitstraling. De kleur van de fronden is *donkergroen* aan de bovenzijde en lichter, *bleekgroen* aan de onderzijde. De nieuwe, opgerolde bladen (*crosiers* of *fiddleheads*) zijn bedekt met stijve, witte haren.

Bloeiperiode

Aangezien het een varen is, heeft de plant *geen bloeiperiode*. De fronden ontvouwen zich gedurende het hele jaar, afhankelijk van de groeiomstandigheden. De voortplanting door sporen is continu.

Standplaats

De plant prefereert *beschutte, schaduwrijke en vochtige* omstandigheden. Hoewel hij enige tolerantie voor volle zon kan tonen (vooral in koelere klimaten en met voldoende water), gedijt hij niet goed en ontwikkelt hij niet zijn optimale vorm in direct, fel zonlicht. De grond moet *zuur, vochtig* en *goed gedraineerd* zijn.

Herkomst

Sphaeropteris cooperi is inheems in *Australië*, met name in de staten *New South Wales* en *Queensland*. Door zijn populariteit als sierplant is hij verwilderd en in sommige gebieden, zoals Hawaï, wordt hij als invasief beschouwd.

Soort gewas

Het is een *groenblijvende (evergreen) boomvaren (Tree Fern)*, een houtige plant met een open, waaivormige groeiwijze.

Vermeerderingswijze

De vermeerdering vindt plaats door middel van *sporen*, de voortplantingsstructuren die aan de onderzijde van de fronden worden gevormd. Het is ook mogelijk om jonge uitlopers of *pups* van de basis van de stam te gebruiken, hoewel sporen de natuurlijke methode zijn.

Klimaatzone (USDA-zones)

Als boomvaren uit subtropische tot warme gematigde gebieden is de plant redelijk winterhard, maar hij verdraagt geen strenge vorst. Zware vorst kan de bladen doden, maar de plant herstelt zich meestal snel. Het wordt doorgaans als geschikt beschouwd voor *USDA-zones 9 tot 11*.

Insecten

Sphaeropteris cooperi wordt over het algemeen als *resistent* tegen ziekten beschouwd. Men moet echter letten op de aanwezigheid van *spint* (*spider mites*) en *wolluizen* (*mealybugs*), vooral wanneer de plant binnen of in een kas wordt gekweekt.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Sphaeropteris_cooperi

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/sphaeropteris-cooperi/>



Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Sphaeropteris</i> (bolvaren), <i>cooperi</i> (vernoemd naar een persoon met de achternaam Cooper)
Taxonomie	Familie: Cyatheaceae, Geslacht: <i>Sphaeropteris</i> , Soort: <i>cooperi</i>
Synoniemen	<i>Cyathea cooperi</i> , <i>Alsophila cooperi</i> , <i>Lacy Tree Fern</i>
Variëteiten en Cultivars	'Brentwood' (snellere groei, zonbestendiger)
Familie	Cyatheaceae (Boomvarenfamilie)
Hoogte	4 tot 6 meter (kan tot 15 meter bereiken)
Bloemkleur	Geen (varen)
Bladkleur	Donkergroen (bovenkant), bleekgroen (onderkant)
Bloeiperiode	Geen (sporen voortplanting is continu)
Standplaats	Beschut, vochtig, schaduw of halfschaduw; zure, goed gedraineerde grond
Herkomst	Australië (New South Wales en Queensland)
Soort gewas	Groenblijvende boomvaren
Vermeerderingswijze	Sporen, soms door pups/uitlopers
Klimaatzone (USDA-zones)	USDA 9 tot 11
Insecten	Controleer op spint en wolluizen